48ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 886 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԱԲԱԹ 15/28 ՄԱՅԻՍ 1904 12 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼ 1322 — 15 ՄԱՅՍ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գ-ՂԷ Մեծ Փողոց, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եռ չեն տրուիր։

Մանզումէյի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فرید
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան	Վեցամեայ
Գոլոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՐՈՒԵՍՏԸ ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պատմական իրողութիւններով հաստատուած ճշմարտութիւն մըն է որ, վաճառականութիւնը՝ եղած է ազգերու երջանկութեան ու բարօրութեան սկզբնական ու առաջնակարգ պատճառներէն մէկը։ Եւ մենք, մեր ընկերային գոյութեան պայմաններուն համեմատ, ունեցած ենք առեւտրական կեանք մը՝ որուն գլխաւոր օրէնքը եղած է Պոլիսը, իր ծիւղաւորումները ունենալով գաւառներուն մէջ և քանի մը թեւեր ալ արտասահման։

Սակայն վաճառականական այդ կեանքը, ընդհանրապէս չատ անկատար վիճակ մը ունեցած մինչեւ հիմա, որովհետեւ անիկա գոյութիւն ունեցած է առանց որդեգրութեանը այն սկզբունքներուն որոնց հիմնական առաջադրութիւնն է վաճառականութեան առաջդիմութիւնը, և առանց որուն՝ անիկա կաղ վիճակ մը մինակ կրնայ ունենալ, ինչպէս է գրեթէ մեր մէջը գոյութիւն ունեցող վաճառականական կեանքը։

Վաճառականութիւնը գիտութիւն մըն է, որ, ոնէ ուրիշ գիտութեան պէս, ունի իր սկզբունքները, գործունէութեան իր որոշ գիծերը, առանց որոնց հետեւողութեան, անիկա չի՛ կրնար առաջդիմել մեծ քայլերով, հասնելու համար բաղձացուած կատարելութեան, ինչպէս ձգտումն է Եւրոպայի մէջ գոյութիւն ունեցող վաճառականութեան։

Մեր մէջ, վաճառականութիւնը, սկիզբէն ի վեր, և դեռ մինչե՛ւ հիմա, գրեթէ եղած է պարզ խանութպանութիւն մը, ուր խանութպանը կը բաւականանայ գնուած ապրանքին վրայ պզտիկ շահով մը ծախելով, և ա՛դչափ մինակ, և այդ կեանքին գերագոյն գաղափարականը, մեծաքայլ առաջդիմութիւնը սպասելով այդ խանութպանութեան ընելիք օրբստորէական առաջդիմութիւններէն, ինչ որ սակայն կ'ուշանայ, չի հասնիր։

Եւ այն քանի մը աչքի զարնող բացառութիւնները՝ որոնք գոյութիւն ունին, առանք աւելի բաղդէն նպաստաւորուողներն են, որոնք չեն կրնար խախտել ընդհանուր օրէնքին տիրականութիւնը։

Այս ընթացքով, մեր մէջ, վաճառականութիւնը իր արդի ըմբռնումներով, երբեք չպիտի կրնայ բաղձալի կատարելութեան, զարգացումին ու առաջդիմութեան հասնիլ, մինչեւ որ հիմնական փոփոխութիւն մը տեղի չունենայ՝ զայն վարող սկզբունքներուն մէջ։

Այդ փոփոխութեան իրականացումը՝ կախում ունի վաճառականի հանգամանքով հրապարակ նետուող անհատներուն՝ առեւտրական գիտութեան լայն ծանօթութիւններուն տիրացած ըլլալէն։

Ընդհանուր առումով, ցաւալի է տեսնել որ, վաճառականական զբաղումը, մեր մէջ, սկիզբէն ի վեր միօրինակ փոխանցում մը եղած է, մեծհօրմէն տղուն, տղէն թոռանը, կամ վարպետէն աշակերտին։

Խանութպանի աւանդական դրութիւնէն մեծ-հայրերը ի՛նչ որ հրիտակած են իրենց տղոց, անոնք այդ հրիտակո՛վ է որ կը գոհանան, գրեթէ, — կրնայ ըսուիլ առանց սխալելու, — չատ քիչ տարբերութիւնով մը, չատ քիչ փոփոխութիւնով մը՝ դէպի առաջդիմական ճամբան, վաճառականական արուեստին մէջ։

Այս տխուր ու միանգամայն մեր բարգաւաճումին համար վնասակար եղելութեան գլխաւոր պատճառը եղած է,— ինչպէս քիչ մը վերը անցողակի կերպով դիտել տուի,— վաճառականական արուեստին ուսման պակասութիւնը, մեր առեւտուրի մարդոց քով։

Հիները, կարգ մը անտեղիտալի պատճառներու հետեւանքով, չէին կրնար օժտուած ըլլալ այդ ուսումին բարերար ծանօթութիւնովը։ Ատիկա ա՛նչափ ցաւ պատճառող կէտ մը չէ՝ վերջապէս։

Բայց ողբալին ա՛ն է որ, այդ ագիտութիւնը կը տիրէ դեռ մինչեւ հիմա ալ, մեր առեւտրական կեանքին մէջ, և խանութպանի հնաւանդ դրութիւնովն է որ դեռ կը վարուին գրեթէ, մեր՝ ինչպէս բոլոր անկարեւոր, նոյնպէս առեւտրական քիչ մը կարեւոր ալ հաստատութիւնները։

Հայրը տղան գործին մէջը կ'առնէ, երբ ան նախնական կամ հասարակ բարձրագոյն վարժարանի մը ընթացքը կ'աւարտէ, և անիկա՝ խանութպար կը բաւականանայ գործնական կեանքին իրեն սորվեցուցածներովը։

Եւ առաջդիմութիւնը իր ոտքը չի՛ դար, ոչ ալ կրնայ ինք անոր ոտքը դնել, քանի որ հիգը ոնէ օգուտ չունի, երբ կը պակսի յաջողութեան գաղտնիքին խորհրդաւոր բանալին։

Ըսի թէ վաճառականութի՛ւնը եղած է ազգերու երջանկութեան սկզբնական ու գլխաւոր աղբիւրներէն մէկը։

Պէ՛տք մըն է ուրեմն մեզի՝ ձգտիլ դէպի այդ նպատակակէտը։

Եւ անոր տիրանալու համար, պէ՛տք է վաճառականութեան կոչուող նոր սերունդը տիրացնել առեւտրական գիտութեան։

Այդ իտէալը իրականանալու համար՝ անհրաժեշտ է առեւտրական վարժարանի մը գոյութիւնը, ուր վաճառականութեան կոչուելիք ապագայ սերունդը,— մեր այսօրուան բոլոր առեւտրական մարդոց աղաքը, և քիչ մըն ալ ուրիշներ, — կարենայ սնանիլ առեւտուրին օրինական սկզբունքներովը, քաջապէս հմտանալ, տիրանալ անոնց, վանոնք կիրարկելու համար գործի կեանքին մէջ, որոնցմէ է որ կախում ունի, մեր, ինչպէս ո և է, առեւտրական կեանքի ինքնալ առաջդիմութիւնը։

Մինչեւ հիմա չենք ունեցած, ադբանը, և այս ընթացքով, չե՛նք ալ կրնար ունենալ զայն, քանի որ գործին փափաքը ունեցող անհատներուն նիւթական պայմանները չե՛ն ներեր որ, լոկ անհատական ուժի մը զօրութիւնով կարենայ յաջողիլ գործը։

Ձեռնարկը կը կարօտի կա՛մ անհատական և կամ մէկ քանի հոգիներու շատ զօրաւոր ձեռներէցութեանը։

Պէ՛տքը կայ ուրեմն դրամական զօրաւոր օժանդակութեան մը, ոնէ կերպով,— այսինքն մէկու մը, կամ մէկ քանի հոգիներու, որոնք տարեկան սա չափ գումար արամադրեն, հաստատումին համար առեւտրական կանոնաւոր եւ բարձրագոյն վարժարանի մը, ուր բոլոր առեւտրական ասպարէզին կոչուելիք անձերը,— կը կրկնեմ անգամ մըն ալ, իր դիտելի կարեւորութեանը համար, մեր այսօրուան բոլոր առեւտրական մարդոց աղաքը, և պզտիկ թիւով մըն ալ ուրիշներ,— կանոնաւոր ընթացք մը անցընեն առեւտրական գիտութեան, որպէս զի անով կարենան առեւտրական կեանքը իր բաղցացուած վիճակին հասցնել, բարձրացնելով զայն իր արդի անմեծոտ, անկերպարան և ինքն իր գլխուն ձգուած վիճակէն, ուր կը գտնուի դժբաղդաբար, ի վնաս անոր աշխատաւորներուն։ Այս ձեռնարկը մեր արդի վաճառականներուն կ'իյնայ ընել, իրենց՝ և հանրութեան զաւակներուն երջանկութեանը իսկ համար։

Պէտք է ընդունիլ որ, աւելի բարերարական զգայնում մը պէտք է շարժի, այս գործին գլուխ հանուելուն համար, քանի որ ոնէ առեւտուրի տէր անձ, իր տղան կրնայ ուրիշ կերպով ալ հասցնել այդ նպատակին, ինչպէս թերեւս երբեմն ըլլան համբաւուած վաճառականներէն շատ ցանցառ թիւով անհատներ, ղրկելով իրենց զաւակը առեւտրական ոնէ վարժարան մը, վաճառականական արուեստը կատարելագործելու համար։

Բայց խնդիրը հոդ չի՛ լմնար, որովհետեւ վաճառականական գիտութեան լիովին տիրացած անդամներ հասցնելու գաղափարը ադչափին մէջ չի՛ սահմանափակուիր մինակ, և իր էական նպատակը՝ կ'ընդգրկէ աւելի լայն սահման մը,— մեր համայնքին ամէն դասակարգերէն ալ այդ տեսակ անդամներ հասցնելու ծրագիր մը, ինչ որ միայն կարելի է, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԸ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆՈՎԸ, ՀԻՄՆՈՒՄՈՎԸ։

Բարերարական ուժով ջիղի մը պէտքը կայ, գործը իրականացնելու համար, մէկու մը, կամ մէկ քանի հոգիներու, որոնք, առաջնորդուած՝ ձեռնարկին պարգեւած սրտի մեծ հաճոյքէն, առաջ նետուին, ու գլուխ կանգնին գործին, համոզումովը այն անհուն օգտակարութեան՝ որ պիտի ծնի անոր իրականացումէն։

Որչափ գործը անբաղդատելի կերպով օգտակար և անմիջական, անոր գործադրութիւնը անյաղթելի զոհողութեան մը չի՛ կարօտիր սակայն։

Պէտք չի կայ անպատճառ, այդ նպատակին համար, ահագին գումարի մը, կառուցանելու համար վարժարանի հայ, շքեղ մը, դասընթացքներու ահագին ծախքեր բանալու, մեծագին ուսուցիչներու ծանր բեռի մը ենթարկուելու, վերջապէս ամբողջ հայ և մեծածախս հաստատութեան մը։

Ո՛չ։

Նպատակը կրնայ շատ համեստ շրջանակի մը մէջ ալ գործադրութեան դրուիլ, և գեղեցիկ պտուղներ տալ, կը բաւէ որ, գործին մեծ նշանակութիւնը լիովին ըմբռնելով, անոր զօրավիգ հանդիսացող մը գտնուի։

Մեր բարձրագոյն վարժարաններէն ոնէ մէկուն մէջ, կրնայ դասընթացք մը բացուիլ, ուր մասնաւոր հայ կամ օտար կարող ուսուցիչներ, աւանդեն առեւտրական գիտութիւնը, պատրաստելով հոն աշակերտողները՝ դրապէս ու գործնականապէս՝ կասարեալ առեւտուրի անհատներ։

Կ'արժէ որ բացառիկ նկատառումով ուշադրութիւն դարձուի ծրագիրին այս մասնաւոր տրամադրութեանը՝ որովհետեւ այդ կերպն է միայն, որ հնարաւոր կը դարձնէ գործին յաջողութիւնը, չա՛տ դիւրին կերպով, մինչ բարդ յատակագիծեր՝ կրնան յուսահատական ըլլալ և գործին ջուրը իջնալուն վտանգը պատրաստել, ինչպէս եղած է գրեթէ, ամէն անգամ որ այս պէտքը յեղեղուած է։

Ծրագիրը ինքնին շատ պարզ է, բայց անոր իրագործացումովն է մինակ որ, մեր առեւտրական կեանքը, հետզհետէ, ապագայ սերունդներուն գիտակից գործունէութիւնովը, պիտի կրնայ բարձրանալ իր միօրինակ, ինքն իր գլխուն ձգուած, անկազմակերպ ու յետադիմական վիճակէն, կերտելով բարօրութիւնը, ինչպէս իրենց՝ նոյնպէս իրենց շրջանը կազմող ամէն օգակներուն,— քանի որ առեւտրական կեանքը հսկայ ու բարդ շղթայ մըն է՝ որուն օղակները կը կազմեն, համայնք մը կամ մարդկութեան մասնաւոր մէկ հատուածը կազմող անհատները։

Կը կարծեմ թէ զգալի կրցաւ ըլլալ՝ գործին հսկայական կարեւորութիւնը, և իբր գերազանցապէս օգտակար ձեռնարկ՝ իր բարձր նշանակութիւնը։

Որովհետեւ, մեր տնտեսական սահմանափակ շրջանակի մը մէջ դարձդարձող կեանքին համար, մեծ բարիք մը և երջանկութիւն մը պիտի ըլլար՝ ունենալ գոնէ ամուր հիմի մը վրայ դրուած առեւտրական կեանք մը, որուն շրջանակը ամրանդուած ըլլար բանաւոր ու մասնագիտական օրէնքներու մէթոտաւոր կերպով կազմակերպուած առանցքովը։

Այս տեսակէտէն առաջնորդուելով ուրեմն, բարոյական պարտք մը կը դառնայ ոնէ անհատի, անոր իրագործմանը նախանձախնդիր ըլլալու հաճոյքը ունենալ։

Ձեռնարկը շատ համեստ է, ու իմաստուն բարիկամեցողութեան մը կը կարօտի մինակ, առաջ բերելու համար այն արդիւնքը՝ որ անբաղդատելի է ո՛ և է բարեգործական ձեռնարկի արդիւնքին հետ։

Կեսարացի, Հալէպցի ու Պաղատացի, Առանցի՝ Գալատացի ու Զմիրցի դրամի ջղեր, որոնք ոսկիներու իրենց ժանդոտած ու մեծակուտակ դէզին վրայ թափա՛ն նստած, զայն չի պաղեցնելու խանդովը վառուած հաւի մը տաքսրտութեամբ, դրամի կծկիներուն լուռ հաճոյքովը հրճուող ծերունի խաթունները, որոնք ա՛նչափ կը սիրեն բարեգործութիւնը, և ա՛նչափ նախանձախնդիր են իրենց զաւակներուն երջանկութեանը, անմոռանալի ու տեւական օրհնաբեր յիշատակի մը կոթողը կրնան կանգնել, անզուգական իմաստութիւնը ունենալովիրենց թուխսի դրած ոսկիներէն մաս մը տրամադրելով գործի մը՝ որ կրնայ լաւագոյն բարեգործութեան մը երախտահատոյց հեղինակութիւնը ապահովել իրենց։

Ժամ չունիլ, ադչիկ կարգել, տիրացուներու կոնակը փղփղուն շապիկներով զարդարել, զանազան բարեգործական հաստատութիւններու կալուածներ ու դրամական նուէրներ կըտակել՝ բարեգործութիւններ են, որոնք բաւական չեն և որոնք հեռու են առաջ բերելէ այն օգուտները՝ որոնց անմիջա՛ն կարօտ կը կարօտի մեր տնտեսական կեանքը, ուրկէ կարելի է նպաստաւորուիլ, մեր նիւթական երջանկութեան և բարգաւաճման համար։

Մեր եկեղեցիները՝ մեր նիւթապաշտ հոգիներուն համար ալ լայն կուգան, ու անոնք պարապ կը մնան ամէն անգամ մեր ներկայութիւնէն։ Տիրացուները կռնակը ա՛լ կը քրանի կրնակ չապիկներու բարդութիւնէն։ Բայց առեւտրական կանոնաւոր վարժարանի մը մէջ, վստա՛հ ըլլանք որ՝ չաքեր պիտի գտնենք իրենց ապագայ նիւթական բարօրութիւնը պատրաստող, ինչպէս իրենց յաջորդ շառաւիղներուն և համայնքին։

Տեսնենք ո՛վ պիտի ուզէ մտածել գիտնալ մեծ նշանակութեանը վրայ գործին՝ անոր ձեռներէցութեան փառքը սեփականելու համար իրեն, սիւները դնելով Վառարանի մը՝ ուրկէ Բարիքի երակը պիտի ժայթքէ։

Հաւատարիմ

ԷՐԱՆՈՍ ԱՂԲԱՐ ԵՒ ԻՐ ԿԻՆԸ

(ԳԵՂԶԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Թէեւ հօրմէն թել մը չէր ժառանգած բայց իր կեանքին առաջին քառորդին մէջ անցուցած երկարատեւ դաժան զրկանքները յուշարար խթաններ եղած էին իրեն որ յետոյ ափն ինկած պատեհութիւններէն օգտուի լիապէս, շահագործէ զանոնք ի նպաստ ապագային։ Ժամանակները թոյլատու էին, և հրապարակի գործառնութիւնները ա՛նքան ճարտուկ ամբարարութիւններու պէտք չէին զգացներ։ Ճաշողելու, դրամ վաստակելու համար՝ կը բաւէր քիչ մը ճարտարութիւն, պզտամ մտացիութիւն և ինքնին կ'ապահովուէր ամէն բան։ Երանոս աղբար խառնուածքը բնականէն քիչ շատ տրամադրուած, օժտուած էր այդ առաւելութիւններով. մասամբ ալ բարեյաջող հանգամանքները նպաստեցին ու նիւթական անձկութիւններու մէջ չաղուրուած ինքնութիւնովը՝ արժէքը, յարգը գիտցաւ նպաստաւոր պատեհութիւններուն, տուն ու բունիկ կազմելու, կոկիկ նիւթական մը ապահովելու չափ։ Իր այս խելօքիկ, անբեր յատկութիւններով երբեմնի թշուառութեան ամպամած՝ անձրեւոտ մթնոլորտը պայծառացուցած, յաջողութեան կենսանորոգ արեւի մը ճառագայթները շողարձակ փայլատակել տուած էր իր երդիքին վրայ ու հանգիստ կ'ըմբոյշ-

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ 71

ՔԱՆՍԷՔ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆԹԱՆԵԱԿԱՆ ԼԵՍԱՆԷՔ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ը.

Կռէկուառի հիգերը անզօր էին իր ներքին յուզումը ծածկելու ապահովագրողէն, որ անոր պէս տասը հատին դաս կուտար խորամանկութեան ու հնարքիի ամէն ճիւղերուն վրայ, որոնց մասնագէտն էր բացարձակապէս։ Գըրպանը ասանկ կենսական նամակ մը ունենալէ ետք մանաւանդ, կատարելապէս իր ձեռքին մէջ կը նկատէր Բօլ՝ Կայծակեանի զաւակը, որուն համար վստահ էր թէ՝ ամէն զոհողութեան յանձնառու պիտի ըլլար ու ի՛նչ միջոցով ալ ըլլար պիտի ստիպուէր ակնարկուած նամակը ձեռք անցընելու. ուստի մտատանջութեան կայծը խասակիցին մէջ բռնկցնելէ ետք, ինքն ա՛լ անտարբերութիւն վերծելով,

—Կրնայ ըլլալ որ Հրաչեայի ու Լիւքսէնպուրկի հիւրանոցը բնակող կնոջ մէջ բնաւ յարաբերութիւն մը չգտնուի ու պարզապէս խաբէական գործ մը ըլլայ ձեռքս անցած նամակը, ըսաւ։ Ես արդէն ատանկ սիրային խնդիրներու ո՛չ կը միջամտեմ, ո՛չ ալ երկու սիրող սրտերու առջեւ խոչընդոտ հանդիսանալ կ'ախորժիմ. Սիրեցէք զմիմեանս, Աւետարանին այս վարդապետութիւնը մինակ կը ճանչնամ, ուրիշ բան չեմ գիտեր։

—Ո՞ւր է սակայն այդ նամակը, հարցուց Կռէկուառ, կարելի չէ՞ որ անգամ մը տեսնեմ։

—Ի՞նչ պիտի ընես, առարկեց Բօլ պաղարիւնով, քանի որ ո՛չ Հրաչեայի հետ բարեկամութիւն ունիս, ո՛չ ալ անոր վերաբերող գործերով կը հետաքրքրուիս. դուն ան ըսէ տեսնեմ, աս գիշեր ո՞ւր պիտի հաւաքուինք։ Անանկ Հրաչեա՛ն, նամակը, մեր փորը չեն կշտացներ։ Մենք մեր զուարճութեան, զբօսանքին նայինք. աշխարհի մէջ կրնա՞ս ցոյց տալ մէկը որ ամբողջ հարստութիւնը ուտելէ ետք մեռած ըլլայ։

—Բայց չատ հետաքրքիր եմ անգամ մը սա նամակը տեսնելու, յարեց Կռէկուառ, բնաւ կարեւորութիւն չտալով Բօլի վերջին խօսքերուն։

Ապահովագրողը սակայն չլսել ձեւացուց խասակիցին առաջարկը և սկսաւ նկարագրութիւնը ընել երգչուհիներու նոր խումբի մը որոնք երկու օր առաջ եկած էին Պոլիս ու նմանը չ'տեսնուած յաջողութեամբ օձապար մը կը պարէին։

— Երգչուհիներու խօսքը մ'ըներ, ըսաւ Կռէկուառ, այն չլսխիներէն յափրացած եմ, սա նամակը տուր անգամ մը։ չատ հետաքրքիր եմ հակնալու թէ ատ պաղ-զաւակ Հրաչեան սիրելու չափ յոռի ճաչակի տէր կին ալ կը գտնուի՞ եղեր. չիտակը ո՛վ որ ըլլայ ատ կինը պէտք է արձան մը կանգնել իր յիշատակին։

—Ո՞րչափ իրաւացի ես, յարեց Բօլ, ինչպէս կին կ'ըլլայ որ մեզի պէս տաք արիւն, աշխոյժ, չէնչող, խօսող խօսեցնող երիտասարդները արհամարհէ ու երթայ անանկ պաղարի՛ւն, դանդա՛ղ, կոչտ, կեանքէն զզուած, փիլիսոփայի երեւոյթով մէկու մը սէր տայ, այնպիսի կիներուն հետ պէտք է տուէլլօի ելլաք դուք, որ Բերայի երիտասարդութեան ներկայացուցիչն էք և ե՛ս որ ներկայացուցիչն ներկայացուցիչը կը սեպուիմ, ո՛հ ատ կիները իրենց յոռի ճաչակին իբրեւ պատիժ պէտք է ինծի և ձեզի ալ սիրեն։ Ասկէ աւելի անտանելի պատիժի մը չէին կրնար ենթարկուիլ խեղճերը, վստահ եղէք։

—Խեղկատակութիւնը մէկդի, Բօլ, գոչեց Կռէկուառ ծիծաղելով, դուն այսօր զուարթ ես, ատառած տայ, սա նամակը տուր որ հետաքրքրութիւնս յագեցնեմ։

—Ես ամէն օր զուարթ եմ բարեկա՛մս, յարեց ապահովագրողը միշտ խեղկատակելով, ամէնէն տխուր վայրկեանս հիմա է որ հաւանական չան մը կորսնցուցի. կ'ենթադրէի որ այս նամակը եթէ քու միջոցովդ Հրաչեայի ներկայացնեմ, ապահովապէս մեծակակ գումար մը պիտի ստանամ անկէ ասծառայութեանս իբր վարձ, և հիմա որ հաշիւներս օրը ցնդեցան, քիչ մը արբտում ըլլալու իրաւունք չունիմ։

—Այդ նամակին համար ո՞րչափ վարձատրութիւն ստանալ կը յուսայիր Հրաչեայէն, հարցուց Կռէկուառ լրջութեամբ։

—Առնուազն հազար ոսկի մը, պատասխանեց Բօլ։

—Հազարը քիչ է, յարեց Կռէկուառ երգիծաբանելով, սանկ տասը հազար ոսկի մը ըլլալու է. անկէ պակաս ալ չուզուիր չիտակը։

—Երբ Ամերիկայէն եկած մարդու մը հետ է գործդ, միշտ շատ ուզէ մի՛ վախնար, ոսկին նշանակութիւն չունի անոնց աչքին, բաւական է որ բանի մը կարեւորութիւնը գնահատած են, ա՛լ անկէ ետք մէկին հազար կը վճարեն։

—Բայց քեզի հետ կարելի չէ լրջութեամբ երկու խօսք փոխանակել, անպատճառ ծայրը խեղկատակութեան կը հասցնես, հիմա սեր իքօզըման տեսնուիլք՝ ի՞նչ առնել կը յուսայիր Հրաչեայէն։

—Ասանկ բաներու համար սակարկութիւն կ'ըլլա՞, ինչ որ ձեռքդ անցնի գոհ կ'ըլլաս։

—Ուրեմն ես հինգ ոսկի կուտամ այդ նամակին համար, ըսաւ Կռէկուառ, խորամանկ ձեւերով եկար հետաքրքրութիւնս արթնցուցիր, և հիմա ալ քանի որ չես տար որ կարդամ, այդ զոհողութիւնը կ'ընեմ իբր հաճոյք մը։

—Շատ առատաձեռն էք, միւսիւ Կռէկուառ, պատասխանեց ապահովագրողը ծաղրածութեամբ խոնարհելով խասակիցին առջեւ. ես զրեթէ կրկնապատիկը վճարեցի այդ նամակը ձեռք անցընելու համար։

—Անխելք ըլլալու է մարդ այդ պոչաոր սուտին հաւատալու համար։ Բօլը, աշխարհքին ճանչցած Բօլը, անանկ տգայական գրութեան մը համար դրամ վճարէ, չիտակը ասկէ աւելի ծիծաղելի պարագայ մը չի կրնար ըլլալ։

—Ինչէ՞ն գիտես տգայական գրութիւն ըլլալը, կարելի է ամենամեծ չահեր կապուած են այդ նամակին մէջ. ես հոտառութեամբս կարեւորութիւնը գնահատեցի անոր ու հասցէին ղրկուելէ առաջ ամէն զոհողութիւնով ճամբէն խոտորցուցի նամակը. իսկ եթէ սխալեր եմ հաշիւներուս մէջ, պէտք է որ պատիժս կրեմ. ամէն անգամ չան չըլլար, անգամ մ'ալ վնաս կրելու է մարդ որ փորձառութիւն ստանայ ապագայ գործառնութեանցը համար։

Բօլի այս ակնարկութիւնները չանթի նման հարուածեցին Կռէկուառը որ անմիջապէս հասկցաւ խասկցին լեզուին տակ բան մը գտնուիլը։ Պահ մը շուարեցաւ. ապահովագրողը յոռի տեսակէն չաղակրատ մըն էր և կրնար ամէն կողմ տարածանել եղելութիւնն ու չէզոքացնել իրենց ծրագիրը։ Արդէն անոր դիմումէն ու խօսակցութեան ընթացքէն բացայայտ էր որ միմիայն այս գաղտնիքն ու նամակը իրեն ծախելու դիտումով եկած էր։ Ի՞նչ ընէր հիմա որ սխալ քայլ մը առած չըլլար. աւելի երկնցնելը արժէք մը չունենալէ զատ գուցէ վնասէր ալ գործին։

Կայծակեանի զաւակը անճրկած մը-նացած էր Բօլի առջեւ որ անհոգ անտարբեր վերէն վարէն կը խօսէր, միշտ ակնարկութիւններ, քարեր, սրախօսութիւններ ուղղելով ու ընաւ բացայայտ բան մը չխօսելով։ Կայծակեան որ մինչեւ այն ատեն բացակայ կը գտնուէր՝ ներս մտաւ վաճառատունէն ու Բօլը զաւակին քով տեսնելով.

— Աա ի՞նչ է միւսիւ Բօլ, ըսաւ, ծրագիր մը, բան մը կա՞յ իրկնուան համար. մէկ քանի օրէ ի վեր Գրիգորիկն բացակայութիւնը աչքի կը զարնէ կոր զբօսավայրերու մէջ, այնպէս չէ՞. եկուր տեսնանք ի՞նչ նոր լուրեր ունիս, ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ՝ ո՞վ պիտի սնանկանայ, ո՞վ վնասով ապրանք կը ծախէ, ո՞ր ամուսինները իրարու հետ անհամաձայն են, ո՞ր ընտանիքն է որ ամէնէն չատ խօսեցնել կուտայ վրան։

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

Պարզ Խօսքեր

"Ա՛ՅՍՉԱՓ Կ'ԸԼԼԱՅ"

Ալեւոր կին մը — մէկը այն բարեպաշտ կիներէն որոնք ընտանեկան ցաւերու և արցունքներու հատնումին մէջ կրօնքով միայն կը մխիթարուին, կը հիւանդանայ։ Կաթուածահար ըլլալու երկիւղը Ի՛սկսի չարչարել իր միտքը, և Հաղորդութեան Ս. Խորհուրդով զօրանալու անդիմադրելի պէտքը կ'ըլլայ։ Մերձակայ եկեղեցիին քահանան կը հրաւիրուի իր սփոփարար դերը կատարելու, իր պաշտօնին ամէնէն նուիրական, ամէնէն յուզիչ ու վսեմ պարտականութիւնը գործադրելու։ Բայց մարդն ան տեղուանքը չէ։ Նուիրականին ըմբռնումը չունի, իրականով չատ զբաղած ըլլալուն համար։ Կը խորհի թէ չի՛ կրնար արդեօք ետքի ձգել այս տարապարհակ աշխատութիւնը։ Հրաւիրակ ղեղկին կը հարցնէ թէ հիւանդը արա՞գ թէ տոտիկ քայլերով կը մօտենայ գերեզմանին։ Բայց ղեղկը, յանդիմանութեան պաչտելի շեչտով մը, ամապարանքին պէտքը կ'զգացնէ։ Քահանան, խոժոռ ու խրատադէմ, կ'ուղղուի հիւանդ կնոջ խրճիթը, որ նեղ փողոցի մը մէջ իր քայքայումը կը ցուցադրէ։ Ծերունին — ա՛յն խորունկ հաւատքով, որ մարդուն ջիղերը կը պնդէ — իր հիւծեալ մարմինը շարժելու և ոտք ելնելու փորձ կ'ընէ ի յարգանս Աստուծոյ պաշտօնէին, որ խարխուլ սենեակէն ներս կը մտնէր խստադէմ։ «—Ա՛ս ի՞նչ է, կը պոռայ բարի Տէր հայրը,—այն որ Սըրբութիւնը կը կրէր իր ծոցին մէջ—, այս կինը մահամերձ չէ։ Չէի՞ կրնար քանի մը ժամ սպասել»։ Ալեւոր կինը, այս անակնկալ սաստէն դողալով, կը պատրաստուի իր մեղքերը մի առ մի պատմել քահանային, որ պարապ տեղը մինչեւ հոն գալուն զայրացած, կիսատ թողուլ կուտայ, աղօթքները կը լոմլոմէ, երկիւղած հոգի մը կը գայթակղեցնէ և կը մեկնի, «տունին մէջ ահա ա՛յսչափ կ'ըլլայ» ըսելով։ Մենք այս իրողութիւնն անձամբ ստուգած ըլլալով, կը փափաքէինք գիտնալ թէ կրօն. Ժողովը համամի՞տ է «ա՛յսչափ կ'ըլլայ»ին։

ՍԻՄԷՈՆ ԾԵՐՈՒՆԻ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպական թերթերէն

Կացութիւնը երթալով խիստ հետաքրքրական կ'ըլլայ, քանի որ պաշտօնական տեղեկագրութիւններէն յայտնի է թէ Ռուս Հեծելազօրքերը ճաբոնական Առաջին և Երկրորդ Բանակներուն մէջտեղ մտեր են, և դիւրին է կռահել թէ հեծելազօրքերուն վարագոյրին ետեւը ի՞նչ կայ։ Պարզ խօսելով, այսպիսի կացութիւն մը խիստ ծանր կերպով վտանգաւոր է բաժնեալ բանակներուն համար։ Ըստ ռազմագիտութեան, պէտք է որ կեդրոնական գունդերը կարող ըլլան իրենց ամբողջ ծանրութիւնը նետել իրենց երկու թեւերուն այս կամ այն կողմը, և որովհետեւ թէ՛ ռուսական և թէ ճաբոնական աղբիւրներէ հաստատուած է որ Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկի շուրջը ճաբոնական զօրքերուն համագումարը երեք զօրաբաժին է միայն, իրենց կացութիւնը չատ նախանձելի չէ։ Բայց տէր ըլլալով ծովուն, և հեռագրական հաղորդակցութիւններով ալ բոլոր գիծերը իրարու հետ կապուած ըլլալով — գոնէ կ'ենթադրուի թէ այնպէս պէտք է ըլլայ — ռուսական յառաջխաղացումէն ճաբոնցիներուն վտանգին կէսը անետ կ'ըլլայ, և ճաբոնցիք կրնան իրենց ուղած ժամանակ փոխադրել իրենց հաղորդակցութեան գիծերը։ Ասկէց զատ պէտք է յիշել որ թէեւ Եալու և Իհօ գետերուն վրայ երեք ճաբոնական զօրաբաժիններ միայն կուռեցան, երկու զօրաբաժին ալ ունէին ճաբոնցիք իրենց ետեւը։ Բայց անկէց ի վեր բան մը չլսուեցաւ անոնց մասին։ Որովհետեւ խիստ դժուարին է այդ երկու Զօրաբաժիններուն փոխադրութիւնը իրենց բոլոր գործիքներով և աղխերով միւս երեք զօրաբաժիններուն ետեւէն հասցնելու համար, ուստի կը մնայ միայն ենթադրել թէ ճաբոնցի համբաւաւոր զօրավարը, Քուրօքի, առաջուց խոհեմութիւն ըրած է և բազմաթիւ գունդեր ղրկած է հիւսիսային արեւելք Մուքտէնի սպառնալու համար։ Ասկէց զատ ուրիշ կերպով չէ կարելի արդարացնել Քուրօքիի թեւերուն բացութիւնը. կամ ա՛յն է որ պէտք է ըսել թէ մէն մի թեւ բաւական զօրաւոր է այն հաւանական ուժերուն դէմ, զոր Ռուսք կրնան բերել իրենց դէմ։

Բեթերսպուրկի Ռուս Մեծ Սպայակոյտը ա՛յնպէս կը խորհի թէ Բորթ Արթուրի բերանը բացուած ըլլալով, և ճաբոնական երկու հզօր մարտանաւալ փճացած ըլլալով, Ռուսք յաջողեցան նորէն գրաւել Նիուչուանկը։ Բայց չատ դժուար է ընդունիլ այդ կարծիքը, նոյն իսկ ենթադրելով թէ, ինչպէս Տալնիէ փախչող ռուս գաղթականները կը հաստատեն, ճաբոնական զրահաւոր մը ալ ընկղմած ըլլայ Եօշիմոյին և Հացուզէին պէս։ Ծովակալ Թոկոյին նաւախումբին մնացեալ մասը տակաւին հզօր ախոյեան մը է Բորթ Արթուրի վշտակարիչ ռուս նաւախումբին։ Աւելի հաւանական կը թուի խորհիլը թէ ճաբոնցիք բնաւ միտք չունէին Նիուչուանկը գրաւել վճռական գործողութիւն մը չմղած, և հիմա դիտմամբ կը ծածկեն իրենց իրական զօրութիւնը որպէս զի աւելի խորունկ նեղութիւններու և չարաչար յոգնութիւններու ենթարկեն իրենց թշնամիները։ Մուքտէնի հարաւային կողմը ո՛րչափ չատ Ռուս գտնուի, ա՛յնքան դէպ է անոնց կացութիւնը՝ երբ իրենց հաղորդակցութիւններուն գծին վրայ հարուածը տեղի ունենայ։ և եթէ այդ հարուածը տալու միտք ալ չունին ճաբոնցիք, այսինքն եթէ Նիուչուանկը իր բախտին թողուլ կ'ուզեն, այն ատեն Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկ գտնուած երեք Զօրաբաժիններէն զատ, Քայրինկի և Հայչէնկի միջեւ տրամադրելի 100,000 ճաբոնցի զօրքերը պատրաստ պիտի ըլլան յարձակելու Քուրօքաթքինի բանակին վրայ, երբ առիթը ներկայանայ։

Այս զինուորական շարժումներէն վերջ՝ այժմէն իսկ նկատի առնելու խնդիր մը կայ, ա՛յն է ճաբոնցիներուն դիտաւորութիւնը Քորէայի վրայ։ Տարակոյս չկայ թէ Քորէայի մէջ ճաբոնի ունենալիք վերջնական դիրքը պիտի կարգադրուի Պատերազմին արդիւնքէն դատելով։ Ճաբոնցիք այժմէն կը յայտարարեն թէ Քորէայի մէջ ճաբոնի ռազմագիտական և տնտեսական կացութիւնը տարակոյս չի վերցներ այլեւս։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՅԱՌԱՋԽԱՂԱՑՈՒՄ ՌՈՒՍԱՑ

ՆԻՈՒՉՈՒԱՆԿ ՆՈՐԷՆ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԿՈՂՄԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

(Վերջին թղթաբերով առնուած Եւրոպական թերթերէն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ տարունակաբար։)

Ճաբոնական Բանակին կեդրոնը գտնուած Սպանտարի մասնաւոր թղթակցէն։ —

Մայիս 21.—Ռուսները ճաբոնական յառաջխաղացման դադարէն քաջալերուած, մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկի շրջակայքը։

Զինացիներուն բերած լուրերուն նայելով, երկու հազար Ռուսք Սիուէէնի մօտը կը գտնուին, մինչ Խազախներ ալ տեսնուած են Քաշլիմէնի ճամբուն վրայ, Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկէ հինգ մղոն դէպ ի հարաւ։ Հետեւաբար Ճաբոնական Սպայակոյտը կը պատրաստուի ամէն պատահականութեան համար։

Ճիշդ այս պահուս տեսակցութիւն մը ունեցայ գաւառին կառավարչին հետ։ Կ'ըսէ թէ Ռուսք մտադիր էին այրել Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկի մօտ գտնուած իրենց բոլոր մթերքները, բայց ետ քաշուեցան իմանալով որ Ճաբոնցիք չատ մօտը կը գտնուին։ Դաղափար կը յայտնէ թէ այս Պատերազմը վերջ ի վերջոյ պիտի կարգադրէ Մանչուրիոյ ապագային խնդիրը։

ԹՈՔԻՕ, Մայիս 23.—Հոս մեծ գոհունակութիւն պատճառեց այն լուրը թէ Քորէա չեղեալ համարած է Ռուսիոյ հետ ակէց առաջ կնքուած ամէն պայմանագրութիւն։ Ըստ այն առածին թէ երկաթը տաք եղած ատեն կը ծեծուի, ճաբոնական մամուլը կը խնդրէ որ ժամանակ չկորսնցնեն և Ճաբոնի դիրքը հաստատուն և ապահով խարխսիի վրայ զետեղուի Քորէայի մէջ, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ վերջ ի վերջոյ Քորէա միայն բաժին մնայ Ճաբոնի, ի վարձ իր այսքան զոհողութիւններուն։

Եալուի վրայ բռնուած երեք Խազախական ձիեր հոս բերուեցան այսօր։ Մին կայսեր պիտի մատուցուի։ Երեքն ալ աչնոյժ և վառվռուն սիպերիական նժոյգներ են։

Այսօր Թոքիո հասան նաեւ 328 վիրաւորներ, և հիւանդներ ամէնքն ալ Ճաբոնի կայսերական գունդերէն։ Խանդավառ ընդունելութիւն եղաւ անոնց։ Մացուեամա գտնուած ռուս գերիներուն վիճակը լաւ է, վիրաւորներն ալ երթալով կ'ապաքինին։ Աղէկ կ'ուտեն կը խմեն, և զարմանք կը պատճառեն այս մասին իրենց Ճաբոնցի սպասաւորներուն։ Ճաբոնցիք աննախանձաբար կը հայթայթեն ինչ որ ուտել և խմել կ'ուզեն Ռուսները։

Նոր Ներքին Փոխարութեան հրապարակ հանուիլը այսօր պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ, ինչպէս երէկ հեռագրեցի։

Անցեալ քանի մը օրերուն մանր մունր և խառնակ կռիւներ տեղի ունեցան Լիաօթունկ թերակղզիին մէջ։ Ռուսները աննչան առաւելութիւններ ունեցան, նորէն գրաւեցին գիծը Վաֆանթիէնի մօտ։ Ճաբոնական զօրքերը որոնց Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկէ յառաջխաղացումը առժամապէս դադրած էր, նորէն սկսան յառաջանալ։

Կ'ըսուի թէ Ռուսք մեծ ուժով կը դառնան նորէն դէպի Նիուչուանկ։

Մուքտէնէ առնուած լուրերուն նայելով, Զինացիք չատ իրար անցեր են սա՛ լուրին վրայ թէ Ռուսք կը սպառնան բոլորովին այրել Լիաօեանկը և Մուքտէնը Խարպին դառնալէ առաջ։ Մուքտէնի Թաթար Փոխարքան մէկ կիսաբաժին չինական զօրք ապսպրեր է Թիէն-Զուանկ-Թայէ գրաւելու համար քաղաքը, երբ Ռուսք պարպեն զայն։

Ճաբոնական լրտես զինուորներ շարունակ Ռուս գերիներ կը բռնեն Թաքուշանի, Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկի և Հայչէնկի միջեւ։ Ասկէց առաջ բռնուած ռուս գերիներուն Ճաբոնցիներուն կողմէ լաւ կերակրուիլը չատ լաւ տպաւորութիւն թողած է Ռուսներուն վրայ, և ասոնք հետեւաբար մեծ ընդդիմութիւն չեն ըներ, երբ գերի բռնուելու վտանգին մէջ կը գտնուին։ Գիտեն թէ լաւ կերպով պիտի դարմանուին Ճաբոնի մէջ։

Նշաններ կ'երեւին թէ Բորթ Արթուրի և Քուանթունկ թերակղզիին մէջ գտնուած ռուս զօրքերը կը պատրաստուին դէպ ի հիւսիս յանդուգն արշաւանք մը ընել։

Տալնիէ Զիֆու ապաստանող Զինացիները կը յայտարարեն թէ Մայիս 20ի գիշերը Բորթ Արթուրի ռմբակոծութեան ժամանակ ճաբոնական կորուստները եղած են մէկ թնդանօթանաւ և երկու թորպիլանաւալ։ Նաւատանգիստին մուտքը հիմա այլ եւս բաց է եղեր։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, Մայիս 23. — Հոս զրոյց կայ թէ Ճաբոնցիք կատաղի յարձակում մը կը մղեն Բորթ Արթուրի վրայ, և թէ խիստ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Նիուչուանկի մօտ, ուր 80,000 ռուս զինուորներ յաջողեր են իբր թէ խզել ճաբոնական գիծերը։ Այս Ռուսներուն նպատակն է եղեր յառաջ քաշել մինչեւ որ երթան անցնին Բորթ Արթուրը պաշարող Ճաբոնական Բանակին եռեւը։ Բայց այս պատմութիւնները հաստատուած չեն։

Բեթերսպուրկի մէջ կը հաւատան թէ Բորթ Արթուր պիտի կրնայ սանկ նանկ դիմանալ մինչեւ որ հասնի Պալթիկի Նաւատորմիղը, որ յայս Ռուսաց հաւասար կը նկատուի մնացեալ ճաբոնական մարտանաւերուն, եթէ նոյն իսկ մինչեւ այն ատեն Բորթ Արթուրի մէջ ենթադրեալ ընդծովեանները աւելի չի նուազեցնեն ճաբոնական մարտանաւերուն թիւը։ Կ'երեւի թէ այս զրոյցներուն նպատակն է ռուս հասարակութեան մէջ հրահրել հանրային ոգին ի նպաստ Ներքին Փոխարութեան յաջողութեան։

ՆԻՈՒՉՈՒԱՆԿ ՆՈՐԷՆ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

Նիուչուանկէ Մայիս 22 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսք նորէն գրաւեր են քաղաքը թնդանօթաձիգ և հեծեալ հեռեւակներու մեծ ուժերով։

Բեթերսպուրկի Ռուս Մեծ Սպայակոյտին մէջ կարծիք կը յայտնուի թէ ռուս զօրքերուն կողմէ Նիուչուանկի վերստին գրաւուելուն գլխաւոր պատճառն է՝ անցեալ շաբթու ճաբոնական մարտանաւերուն կորուստով առաջ եկած կացութիւնը։ Կը յայտարարուի թէ Զօրավար Քուրօքաթքին առաջուց որոշած էր Նիուչուանկը պարպել որովհետեւ ճաբոնցիք տէր էին ծովուն. բայց ծովակալ Թոկոյի Նաւատորմին կրած կորուստը փոխեր է երկու հակառակորդ նաւախումբերուն համեմատական ոյժը, այնպէս որ հիմա ճաբոնցիք չեն կրնար եղեր առաջուան պէս անվտանգ կերպով փոխադրանաւեր ղրկել Լիաօթունկ թերակղզիին շուրջ, ուր հիմա կը վախնան եղեր ռուս ծովակալ Վիթկէրթի կողմէ յարձակումներէ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, Մայիս 23. — Զարը հետեւեալ հեռագիրը ընդունեց զօրավար Քուրօքաթքինէ, Մայիս 22 թուակիր.—

«Ֆինչուլինկի լեռնաշղթային կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

«Սիուէէնէ կը ծանուցուի թէ Մայիս 21ին ճաբոնական գունդ մը դիտուեցաւ, մէկ զօրագունդ հետեւակ և և երկու զօրագունդ հեծելազօրք, որոնք Հապալինի երկայնքէն կը յառաջանային դէպ ի Սալիցայրուցէ։

«Մայիս 20ի և 21ի գիշերը մեր Խազախ գումարտակներէն մին, որ Թաքուշանէ կը դառնար Լուամիաօ և Խօնտուխան, ճաբոնական պահակներ տեսան Թաքուշանէ 16 քիլոմէթր հիւսիսային արեւմուտք։ Ճաբոնցիք կրակ բրին մեր զօրքերուն վրայ։

«Լիաօթունկ թերակղզիին ծովափունքին վրայ կացութիւնը փոխուած չէ։»

**** Ճաբոնական յածանաւերու տորմիղիկ մը կը գտնուի Կէնանի և Վլատիվոսթոքի միջեւ։*

**** Զարին հրամանագրով ի զէն կոչուեցան Թուլայի և Խարքովի բոլոր պահնտիները։ Կեդր. Ռուսիոյ գաւառներուն մէջ ալ զօրանոցներուն ընդարձակ ծրագիր մը կը պատրաստուի։ Զարը այս մասին ա՛նպիսի կարգադրութիւններ ըրած է որ կարելի եղածին չափ հողագործ և արհեստաւոր դասակարգերէն քիչ մարդիկ ի զէն կոչուին, որովհետեւ երկրագործութիւնը Ռուսիոյ մէջ գլխաւոր ճարտարարուեստն է, և միւս կողմէ պէտք է որ Ռուսիոյ գործարանները իրենց անհրաժեշտ աշխատութիւնները շարունակեն, այդ ընդարձակ երկրին պէտքերը քիչ չատ գոհացնելու համար։ Արդէն վաճառականութիւնը պատերազմին հետեւանքով լճացած վիճակի մէջ է։ Այս է պատճառը որ Ռուս կառավարութիւնը կ'աշխատի կարելի եղածին չափ ի զէն չկոչել ճարտարուեստի գործաւորները։*

Բոլոր Ռուս թերթերը այսու հանդերձ կոչում կ'ընեն երկրին իր զինուորական արդիւնաւորութիւնը պարզել միաձայնութեամբ ոյժ տալով կառավարութեան գործողութեան։ Կը յայտարարեն թէ Ռուսիա յանկարծակի եկաւ, իր Բանակները ցարդ կուռելու սկսած չեն։ Երբ սկսին, կ'ըսեն «այդ թերթերը. Ճաբոնցիք պիտի փճանան, և Հաղթութիւնը յաղթականօրէն պիտի կնքուի Թոքիոյի մէջ։ Նոյն թերթերը խոհեմութեան ալ կոչում կ'ընեն, յայտարարելով թէ ընկերային կարգապահութիւնը անհրաժեշտ է զինուորական կարգապահութեան չափ։ Ի վերջոյ ռուս թերթերը կը ծանուցանեն որ, եթէ Ռուսիա այս Պատերազմէն յաղթող դուրս ելնէ, իր համբաւը աւելի պիտի զօրանայ, իր ժողովուրդին տնտեսական և առեւտրական կացութիւնը աւելի պիտի բարւոքի, և գիւղացի ժողովուրդին կացութիւնը մանաւանդ բարւոք փոփոխութիւններ պիտի կրէ։

**** Ռուսիոյ Հրեաներուն արգիլուեցաւ ո և է ցոյց չընել ո՛չ ի նպաստ և ոչ ընդդէմ Պատերազմին։*

**** Զհաստատուած լուրեր.—Զիֆուի ռուսական հիւպատոսէն Լամտորֆի կոմսին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այդ քաղաքը հասնող Զինացիներ, որոնք սուտ խօսելու մասին չատ վարպետ են, կը յայտարարեն թէ իրենք իրենց աչքով տեսած են որ Ճաբոնցիներուն և Բորթ Արթուրի Ռուսներուն միջեւ ահեղ ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է։ Ճաբոնցիք 15,000 սպանեալ ունեցեր են և Ռուսք 3,000 սպանեալ և վիրաւոր։՝ Ռուս Մեծ Սպայակոյտին մէկ զօրավարը յայտարարեր է թէ այս լուրը հաստատուած չէ ընաւ։*

Ֆրանսական Գործակալութիւն մը կը հրատարակէ թէ Մայիս 16ին Քինչէուի մէջ մղուած կռիւին ժամանակ երկու ճաբոնական հեծեալ գումարտակներ փճացեր են, և ութը ձիաւորներ միայն կրցեր են փախչիլ։ Այս լուրն ալ ուրիշ աղբիւրէ չէ հաստատուած։

**** Զօրավար Քուրօքի կը ծանուցանէ թէ գերի բռնած է ռուս սպայ մը և զինուոր մը, որոնք համարձակեր էին մինչեւ ճաբոնական բանակեղին մօտ գալ խուզարկութեան համար։*

**** Մուքտէնէ մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ չինացի զօրավար Մա չարունակ բանակցութեան մէջ է Ռուսկուզներուն պետ՝ Ֆուլինանի հետ։ Ռուսկուզները ճաբոնցի սպաներուն կողմէ կը մարզուին եղեր, և այդ աւազակներէն գերի բռնուած մէկ քանի հոգին ալ ճաբոնական համազգեստ կը կրեն եղեր։ Սկսեալ Լիախէն մինչեւ Զինական պարիսպը Ռուսկուզները ճաբոնցի զինուորի կերպարանքով կը գրաւեն այն կողմերը։*

**** Ճաբոնի կայսրուհին պալատական և օտար դեսպանատուն տիկիններուն ընկերակցութեամբ Կարմիր Խաչի հիւանդանոցը այցելեց, և խօսակցեցաւ քանի մը հիւանդ և վիրաւոր զինուորներու հետ։*

**** Զօրավար Քուրօքի Ճաբոնի կայսեր նուէր ղրկեց քանի մը ռուսական թնդանօթներ, շրջուն հիւանդանոցներ, եւն. ամէնքն ալ Եալուի ճակատամարտին ատեն գրաւուած։*

ԲԱՐԻԶ.—Ռուս կառավարութիւնը ծանոյց տէրութեանց թէ միջամտութիւն բնաւ պիտի չընդունի և թէ Ճաբոնը պարտութեան մատնելէ ետքը, առանձին հաշտութիւն պիտի կնքէ Միքատոյին հետ։

ԹԻՊԼԷԹԻ ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՊԱՀԱԿԱԼՈՒՄԲ ՄԸ ԾՈՒՂԱԿԸ ԻՆԿԱԾ

Հնդկաստանի Փոխարքայութենէն Լոնտոն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թիպէթիք Կիանկցէի մօտ ծուղակը ձգեցին անգլիական պահակախումբ մը։ Թէեւ մօտակայ պահակոցէն օգնութիւն հասնելով ազատուեցան, բայց մէկ հոգի սպաննուեցաւ, և երկու վիրաւորուեցան։ Պէտքերը յարձակումի կը պատրաստուի մօտակայ գիւղերուն վրայ։

ՊՕՔՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ.—Բրեդորիայի մէջ բացուեցաւ Պօէրական Համաժողովը, որուն ներկայ էին բոլոր պօէր հին զօրավարները, բացակայ էր միայն զօրավար Տէվէթ։ Զօրավար Պոթա գանգատ յայտնեց որ Մր. Զէմպրլէնի տուած խոստումը չյարգուեցաւ։ Բողոքեց չինացի գործաւորներուն Թրանսվալի մէջ գաղթականութեան դէմ, որովհետեւ ճերմակներուն հացը առնելով դեղիներուն տալ ըսել է։ Հրաւէր կարդաց Պօէր գործաւորներուն որպէս զի գործակցին իրենց տնտեսական բարօրութեան համար, օգնեն աղքատներուն։ Զօրավար Պոթա խնդրեց նաեւ որ անգլ. կառավարութիւնը իր խոստման համեմատ հանգստեան թոշակ տայ պատերազմին դաշտին վրայ մեռնող պօէրներուն այրիներուն։ Պօէրները յորդորեց որ իրենց մայրենի լեզուին չափ անգլիերէն ալ սովրին, ինչ որ իրենց չատ օգտակար պիտի ըլլայ։ Ի վերջոյ ընդհակալութիւն յայտնեց որ անգլ. կառավարութիւնը ընդհանուր ներում չնորհեց Բարեյուսոյ այն Պօէրներուն, որոնք զէնք առած էին ժամանակին։ Համաժողովը յետոյ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ արշաւի տարափոխիկ հիւանդութեան վրայ, և ընդհանուր Պօէրներուն ըլլալիք ճնաուցման վրայ։ Մնդրուեցաւ որ անգլ. կառավարութիւնը փութայ չբաւոր Պօէրներուն բաշխել խոստացուած երեք միլիոն անգլ. ոսկին, և վճարել պատերազմի ժամանակ բրիտանացի սպաներուն կողմէ պօէրներուն տրուած ընկալագիրները։

ԲԱՄԲԱԿԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ.—Առաջին Միջազգային Բամբակի Համաժողովը բացուեցաւ Ցուրիխի մէջ ի ներկայութեան 59 Պատուիրակներուն, որոնք եկած էին բամբակ գործածող եւրոպական բոլոր գլխաւոր երկիրներէն. Մեծն Բրիտանիա, Աւստրիա, Պելժիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Իտալիա, Բորթուկալ, Զուիցերիա և Ռուսիա։ Դիւանի ընտրութիւնը կատարուեցաւ, և վիճաբանութիւնք հետզհետէ տեղի պիտի ունենան։

ԿՈՏՈՐԱՆ ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՑ ՄԷՋ.—Մայիս 12ին Փիլիպպեանց Մալաքանկ նահանգին մէջ Մօրօները կոտորեցին 53 Ֆիլիբինօ, որոնք ամերիկեան ծառայութեան մէջ կը գտնուէին։ Ոճիրը կէս գիշերին տեղի ունեցաւ։ Մօրօները փախան։

ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ.—Կառավարութեան հրատարակած տեղեկագիրը կը ցուցնէ թէ 1901ին 800 հոգի ձերբակալուած են Ֆրանսայի զանազան կողմերը լրտես ըլլալու կասկածով։ Ասոնցմէ 660ը օտարազգի էին։

ԼԵՀԵՐԸ.—Վերջերս ռուս Լեհերը սկսած են Բրուսիոյ արեւելեան գաւառները գաղթել։ 394,000 Լեհեր վերջին երեք տարիներուն անցեր են ռուսական սահմանագլխէն։ Գերման թերթերը կ'ըսեն թէ հարկ է միջոցներ ձեռք առնել Բրուսիոյ մէջ արգիլելու համար Լեհերուն այս տարապայման գաղթականութիւնը։

ՄԱՐՕՔՅԻ աւազակներուն կողմէ լեռը տարուած ամերիկեան հպատակ Բէրտիքարիսը և իր փեսան ազատ արձակուելու համար բանակցութիւնք առաջ կը տարուին։ Աւազակապետին անունն է Բայզուլի։ Մարօքցի զօրքեր Թանճէր դարձան որպէս զի Մ. Բէրտիքարիսի ազատ արձակումը դիւրանայ, ինչպէս խնդրած է Բայզուլի։ Լեռը տարուած այս ձօն Բէրտիքարիսը Պոլսոյ թրամուէյի Ընկերութեան տնօրէն Մ. Բէրտիքարիսի հայրը և Պրուսայի ռուս հիւպատոս Մ. մեն Բէրտիքարիսի եղբօրորդին է։ Մ. ձօն Բէրտիքարիսի հայրը յոյն և մայրը ամերիկացի է, և ինք ծնած է Նիւ-Եորքի մէջ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

27 Մայիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	97	12
Բէժի (Tab. Turcs)	355	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	83	35
Երկաթուղի (Lots Turcs)	121	—
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	580	—
Թրանսվալ (Transvaal)	112	—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՔԻՕԻՆ ԵՒ ՀԱՅԿՈՅ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ ՍԿՍԱԾ

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒ

ՔԻՆԶԷՈՒԻ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ ԿԸ ՍԵՂՄՈՒԻ

ՎԻԵՆՆԱ, Մայիս 26. — Զիֆուէ կը հեռագրուի թէ ճաբոնական զօրաբաժին մը Հայ-Զէնկի վրայ կը քալէ։ (Հայ-Զէնկ կը գտնուի Նիուչուանկի և Մուքտէնի միջեւ։)

Ռուսերը կը պատրաստուին զօրեղ դիմադրութիւն մը ընելու։

Քիու-Հաուի մէջ բուռն և արիւնալի ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է և ճաբոնցիք մեծ կորուստներ կրած են։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Կը ծանուցուի թէ Բորթ Արթուրի մօտերը բուռն ճակատամարտ մը տեղի կ'ունենայ։ Ճաբոնցիք մեծ կորուստներ կրած են։ Ճակատամարտը ցարդ կը շարունակուի։

— Լիաօեանկէ կը հեռագրուի թէ նոյն քաղաքին շրջակայքը Ռուսկուզներուն թիւը տակաւ կ'աւելնայ։ Կ'ըսուի թէ ատոնց մէջ բազմաթիւ ծպտեալ ճաբոնցիք կը գտնուին երկու թնդանօթներով։

— Զիֆուէ կը հեռագրուի թէ Բեցէվօ և Քինչէու ցամաք ելած ճաբոնական նոր զօրքերը Բորթ Արթուրի վրայ կը քալեն։

ՎԻՇՈՒ. — Ֆրանսացի մը որ Բորթ Արթուրի վերջին ռմբակոծութեան ներկայ էր, կը տեղեկագրէ թէ ռմբակոծութիւնը կատարող ճաբոնական նաւաբաժինը 8 մարտանաւերէ կը բաղկանար. ռմբակոծութիւնը ժամ մը տեւած է։

Տալնիի մէջ վայրկեանէ վայրկեան յարձակման մը կը սպասուէր։ Այս նաւահանգստին թումբերը և քարափները քանդելու համար Ռուսերուն ըրած փորձը չյաջողեցաւ, և երբ ճաբոնական Հացուզի զրահաւորին աղէաքին լուրը առնուեցաւ, Զօր. Շդէօսէլ հրամայեց չկրնալ նոյն փորձը։

Կ'երեւի թէ ճաբոնցիք մեծ ուժեր ունին Բիցեվոյի և Քինչէուի մէջ, ուստի կ'առաջանան դէպի Բորթ Արթուր, Քուանթունկ թերակղզիին երկու ծոլեզերքներուն երկայնքէն քերելով։

— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ ճաբոնական բանակը հասած է Սան-Զիլի-Բու, առանց բուռն ընդդիմութեան մը հանդիպելու Ռուսերուն կողմէ։ Ամսոյս 22ին այդ տեղին մօտ ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է, որուն արդիւնքը սակայն դեռ ածանօթ կը մնայ։ (Սան-Զիլի-Բու, Բուլանդիէնէ ետքը, երկրորդ կայարանն է Բորթ Արթուր տանող երկաթուղիին, և այս վերջին քաղաքէն իբր 100 քիլոմէթր հեռու է։)

Ռուսերը որ Թալիէնուանի մօտ են, պատրաստ են քաղաքը քանդելու, թշնամին մօտենալուն պէս։

Քինչէուի մօտ ցամաք ելած ճաբոնցիք երկաթուղիին երկայնութեամբ կ'առաջանան, և Բիցէվօ ցամաք ելած ճաբոնցիք՝ Քուանդունկ թերակղզիին արեւելեան եզերքին երկայնութեամբ կը քալեն, Տալնի հասնելու համար։

Ճաբոնցի թղթակցի մը նամակին նայելով, ճաբոնցիք ամսոյս 19ին զօրագունդ մը ցամաք հանեցին Քէռ ծովածոցին մէջ, Թալիէնուանի (Տալնի) հիւսիսային կողմը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյի թերթերը կը ծանուցանեն թէ, ճաբոնցիք երէկ, Մայիս 25, Ռուսերը վանեցին իրենց Նեան-Քիալինկի դիրքէն և այսօր յարձակմամբ առին Քինչէուն, բուռն ճակատամարտէ մը վերջ։ (Նեան-Քիալինկ կամ Նան-Կուալին կը գտնուի Քինչէուի հարաւային կողմը, երկաթուղիին վրայ, իբր 46 քիլոմէթր հեռու Բորթ Արթուրէ, որուն վերջնթեր կայարանն է։ Նոյնպէս Տալնի տանող երկաթուղիին ճիւղաւորման կէտն է։)

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զօր. Սախարով կը հեռագրէ թէ ճաբոնցիք ամրութիւններ կը շինեն Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկի շուրջը, ուր համախմբուած են իբր 30,000 հետեւակազօրք և 2,000 հեծելազօրք, 36 թնդանօթներով։ Ճաբոնական յառաջապահները կը բռնեն բոլորները՝ Վաֆանդիանի հարաւակողմը 3 քիլմ. հեռու, Բուլանդիէնի ուղղութեամբ, և հոն համախմբած են 3000 զօրք։ Բիցեվոյի շրջակայքը և աւելի դէպ ի հարաւ։ Ճաբոնցիք շարունակ զօրք ցամաք կը հանեն, և Քինչէուի վրայ կը ղրկեն։ Զինացիներու լուրերուն նայելով, ամսոյս 18ին ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է Քինչէուի մօտ, և ճաբոնցիք 700 հոգի կորսընս-

ցուցեր են։ Ռուսաց կորուստները նուազ ծանր են։

Լուր կը տրուի թէ Ճարոնցիք, 5 օրէ ի վեր, իբր 50,000 զօրք ցամաք հանած են Թաքուչան, որոնք դէպ ի Բորթ Արթուր առաջ կը խաղան։

Մանչուրիական բանակեղին բժշկական քննիչը կը տեղեկագրէ թէ զօրքերուն առողջութիւնը լաւ է։ Ժամանակի ո և է դէպք չէ պատահած։ Հիւանդներուն թիւը աննշան է։

ԹՈՔիՕ.—Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ զօր. Քուրոքիի մէկ տեղեկագրին նայելով, Ռուս հեծելազօրքը, Թօրոյի մօտ կռիւէ մը վերջ, նորէն համախմբուեցաւ Բօգա—Օշիի մօտ, ուր Ճարոնցիք յարձակեցան անոր վրայ և յաղթեցին։ Ռուսերը ունեցան 3 սպաննուած և 18 վիրաւոր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զիֆուէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճարոնցիք Բորթ Արթուրի մօտ հասեր են կրկնակ շարժումով, մէկը Քինչէու երկաթուղիի գծին հետեւելով, և միւսը Բիցեվոյէ դէպի Տալնի, ծովեզերքին շուրջը դառնալով։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.—Զրոյց կայ թէ Ռուսիա որոշեր է պահանջել Զինու կառավարութենէն, որ Զինացի Մա զօրավարը ետ կանչէ։ Ռուսիա կը մեղադրէ զայն իբրեւ մեղսակից Քունկուզներուն, զորս Ճարոնցիք օգտակարապէս կը գործածեն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէուլէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Քորէացիք կ'սկսին թշնամութիւն տածել Ճարոնի հանդէպ, դինուորական իշխանութեանց խստութիւններուն պատճառաւ։ Համ—Հէօնկ նահանգին ռուսասէր կառավարիչը հրաման ըրեր է պաշար պատրաստել 1600 խաղախներու համար, որոնք Բինկ—Ենկ պիտի հասնին եղեր։ Ճարոնցիք սկսան խիստ վարմունք մը ցոյց տալ կառավարիչին դէմ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.—Անգլ. Նորընտիր դեսպան Մր. Հարտինճ այսօր Զարին մատոյց իր դեսպանական յանձնարարագրերը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թիպէթի անգլ. արշաւախումբին վիճակին վրայ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ, որովհետեւ կիրակի օրէն ի վեր լուր չէ առնուած անկէ։

ԲԱՐԻԶ.— Վատիկանի հետ վէճը կը սաստկանայ։ Անճիշդ է այն լուրը թէ արդի ծանուցագիրը վերջին Պապին օրով Ռամբոլլա կարդինալին պատրաստած մէկ հին ծանուցագրին համաձայն խմբագրուած է։ Այն ատեն չափաւոր ազդարարութեան մը վրայ էր խնդիրը, և ոչ թէ կատարուած իրողութեան մը առջեւ անօգուտ մեղադրանքներու վրայ։

Վիեննա.—Աւստրիական Պատուիրակութեան ելմտական յանձնաժողովն ընդունեց բանակին համար խնդրուած 88 միլիոն և նաւատորմին համար խնդրուած 77 միլիոն քուրոնի արտասովոր վարկերը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ իր շաբաթական նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ.—

1. Ներկայ 1903-4 դպրոցական տարեշրջանին մայրաքաղաքիս Ազգ. Նախակրթարանաց վիճակացոյցին համաձայն, Բերայի Եսայեան Վարժարանը, բարձրագոյն նախակրթարանի ընթացաւարտ աշակերտուհիներ ունենալով, ըստ տարմարութեանց աւարտական քննութեանց Հրահանգին, խորհուրդը զբաղեցաւ նոյն ընթացաւարտներու քննութեանց հարցարաններու պատրաստութեամբը և որոշեց առաջիկայ նստին ամբողջացնելով զանոնք ղրկել Բերայի Թաղական խորհրդին և վարժարանի տեսչութեան, հաղորդուելու համար թէ՝ ուսուցչաց և թէ աշակերտուհեաց, պատրաստուելու համար քննութեանց։ Այս առթիւ խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան վրայ խորհրդակցեցաւ նաև բարձրագոյն նախակրթարաններու ընթացաւարտից տրուելիք վկայականներու պատրաստութեան և նոյն ընթացաւարտներու ի դէպ հարկի կրթական ասպարէզին մէջ վայելելիք ձեռնհասութեան աստիճանին վրայ և արժան դատեց այս մասին Ն. Սրբազնութեան հրահանգը ստանալէ յետոյ ի գործ դնել պարտն ու պատշաճը։

2. Գոնէայի Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Վահրիճ Ծ. Վրդ. գրով մը կը յայտնէր թէ քաղաքին և թեմերու ազգ. վարժարանաց ուսուցիչներէն ոմանք կը փափաքին կանոնական վկայական ստանալ և այս մասին հրահանգ կը խնդրէր։ Կազմական կանոնագրին 24րդ յօդուածին դրամադրութեան համաձայն, Խորհուրդը արժան դատեց նոյն ուսուցչական ընտրելիներու քննութիւնը յանձնել Վիճակին հոգեւոր հովուին, որպէսզի տեղւոյն Ուսումն. Խորհրդոյ և կամ ձեռնհաս ուսուցչաց ոմանց գործակցութեամբ կատարէ նոյն ընտրելիներու քննութիւնը հարցաքննութեանց Հրահանգին պահանջմանց հետեւողութեամբ, ա՛յն ճիւղերուն վրայ որոնց քննութիւնը կը փափաքին տալ նոյն ընտրելիները և դրաւոր փորձերուն հետ, տեղեկագրով մը հաղորդել անոնց բնթացքի քննութեանց արդիւնքը, կցորդելով նոյն տեղեկագրին կանոնական վկայականները։

3. Ամասիոյ Ազգ. Վարժարանաց ուսուցիչները հաւաքական գրով մը կը դանգատէին թէ, տեղւոյն եկեղեցւոյ վերաբերեալ մատակարարութեան կարգադրութեան մը հետեւանօք իրենց ամսաթոշակին վրայ դրամական տարբերութեան և ընկալագրի փոխարժէքներու զեղչումներ կատարուելէ վերջը որոշուած էր վերջապէս իւրաքանչիւրին մէյ մէկ ամսաթոշակը զեղչել և չը համալերպողները հրաժարեցնել, և կը բողոքէին այս տնօրինութեան դէմ։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ խնդիրը և դիտելով որ տեղի ունեցած պահանջումը չէր կրնար արդար համարուիլ և նկատելով միանգամայն որ դպրոցական տարեշրջանին մէջ կրթ. պաշտօնէից դադարման կարգադրութիւններ հարկեցուցիչ պարագաներէ դուրս չէին կրնար օրինաւոր համարուիլ, որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն, որ չնորհ ընէ յանձնարարել վիճակին Դաւառ. Վարչութեան՝ կազմական կանոնագրին 41րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն ի գործ դնել պարտ ու պատշաճը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ մէջ ի պահ դրուած աւանդներու ապահով պահպանումին համար՝ Բաղ. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ կարգադրութիւններ ըրաւ և որոշեց որ ասկէ վերջը այդ կարգի աւանդները ոչ է դրամատան մէջ ի պահ դրուին։

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ Որբանոցին որբերուն և որբուհիներուն առաջիկայ երեքշաբթի օր դաշտային հացկերոյթ մը պիտի արուի, հանգուցեալ Տիկին Ազնիւ Շիշմանեանի կտակին տրամադրութեան համաձայն։

ԴԱՍԱՍՏԱՆԱԿԱՆ Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Փոխանորդ Սրբազանին և զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

ԻԶՄԻՐԻ նորընտիր Դաւառ. Ժողովոյ անդամներէն Ստեփան էֆ. Նուարեան, իր հրաժարականը ղրկած է նոյն ժողովին անդամակցութենէն։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ. կայսր թագադրութեան տարեդարձին առթիւ, երէկ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գարբրիէլ Եպիսկ. Ճէվահիրճեան ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր Ռուսիոյ դեսպանատունը երթալով շնորհաւորեց դեսպան Մ. Զինովիէվը։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. Կաթողիկոսը օրհնութեան կոնդակներ տուած է մէկը՝ Ցարութիւն էֆ. Այնթապլեանի, իր բարւոք պաշտօնավարութեան համար հանրային գործերու մէջ, իսկ միւսը տիկին Մարիամ անուն բարեպաշտուհի կնոջ, որ 400—500 ոսկինոց տուն մը կտակած է ազգին, պայմանաւ սակայն որ իր կենդանութեանը առնէ նոյն կալուածին եկամուտը։

ԼՈՌԹ շաբաթաթերթին այսօրուան թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ ճոխ բովանդակութիւնով.—

Բարիզագիր մանկապարտիզպանուհիները. ԽՄԲ. — Հոգեբանական խնդիր. ԿԱՎՌՕՇ. — Թէ՝ ինչպէս ամուսնացայ, (մեհախօսութիւն) Բ. Լ. ՌՈՒԹԻՆԵԱՆ. — Համբարձման տօն Լիլա. — Միլուէիներ (Լ. Շաթրեան) ՔԼԻՇԷ. — Մոլեգնոտը (Բանաստեղծութիւն). ՍՈԿՐԱՏ.—Ալաֆռանկա է. Ա. Կ. ԿՏԱՒՃԵԱՆ. — Մօրը Վրէժը («Լոյս»ի Թերթէն). ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

ՎԱՂՈՒԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ինչպէս ծանուցած էինք, վաղը Բրթի Շանի թատրոնին մէջ, ի նպաստ Օրթագիւղի վարժարանին նուագահանդէս մը պիտի տրուի, ժամը 6½-ին (Ը. Թ.), որուն յայտագիրն է հետեւեալը։

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

1. Համիտիյէ քայլերգ։
2. Քուարթօ ա քօռտ՝
   ՌԻԻՊԼԻՆՇԹԱՑՆԻ
   ա) Մօսէռաթօ
   բ) Անսանթէ գօն Սօրտինի
   գ) Շէրցօ, Ալլէկրօ մօլթօ վիվալչէ
   Նուագախումբին կողմէ
3. Բրօլօկ տէ Բայյա,
   ԼԷՕՆ ԲԱՎԱԼՕԻ
   Երգ՝ Պ. Արմենակ ՖՆՏԻԼԵԱՆի կողմէ
4. ա) Երգ Ռաբսօտի Հօնկրուազ,
   ԼԻՍԹԻ
   բ) Քալլիրհօէ, պարերգ ՇԱՄԻՆԱՏԻ
   Դաշնակի վրայ ՔՕՄԱՆՏԻՆԿԷՐԻ
   կողմէ
5. Լիկիւռ, Օր. ԾԱՂԻԿԵԱՆԻ կողմէ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

6. Մօնթի ան Տօ Մինէօռ
   ա) Ալլէկրօ մօլթօ օրքասթրօնթօ
   բ) Ալլէկրօ էսբրէսիվօ
   Բապլօ տը Սարազաթէ, Ռօմանցա
   Անտալուզիա
   Զուլթակի և դաշնակի վրայ
   Պ. Պ. Պրաուն և Սէլվէլլի կողմէ
7. Հէրօտիատ, Մասքնէի (երգ)
   Պ. Արամ Ֆնտգլեանի կողմէ
8. ա) Կռանտ վալս տը քոնսէռ
   բ) Սթաքաթօ էթիւտ տը Ռիւպէնշթայն
   Դաշնակի վրայ Պ. Ռօմանտինկէրի
   կողմէ
9. Էլվիռա, Վէռտիի
   Երգ՝ Օր. Ծաղիկեանի կողմէ
10. Քուարթօ ա քօռտ
    ա) Պոքէռնիի—Մընէ
    բ) Հայտն—Սէրէնաթա
    գ) Մենտէլսօն—Քանզոնէթթա
    Նուագախումբ

Մանօր.— Տոմսերը պիտի ծախուին նոյն օրը թատրոնի կիսեռն. Թիկնաթոռ ½ օսմ. ոսկի, աթոռ՝ ¼ օսմ. ոսկի։

ԱԶԴ

Ցառաջիկայ կիրակի, Մայիս 16, Թաղիս Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Տ. Եզնիկ Եպիսկ. Ապահունի ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ դպրաց Ս. Եկեղեցւոյս և ի հոգեւոր միխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Թօքգաբուի
Ատենադպիր Ատենապետ
ՕՀԱԿ ԶԱՔԱՐԵԱՆ ՄԻՀՐԱՆ ԱՇՃԵԱՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս նկատելով որ՝ ամուսնանալիք ազգայիններէ ոմանք իրենց հարսանեաց մոմերը փոխանակ ուղղակի Հիւանդանոցիս մոմատունէն հայթայթելու, իրենց գնումները օտարէն ընելէ յետոյ գրասենեակ կը գիմեն և նուէրի մը փոխարէն արտօնագիր մը ձեռք ձգելու հետամուտ կ'ըլլան, որպէս զի Ազգ. Պատրիարքարան ներկայացնելով կարող ըլլան պսակադրութեան հրամանի առնելու, նկատելով որ՝ նոյն դրութեամբ թէ՝ իրենք ժամավաճառ ըլլալով կրկնակի ծախուց կ'ենթարկուին և թէ մոմատունը կը մնասէ չկրնալով սպառել իր արտադրութիւնները, որոշած է ամէն դասակարգի ազգայնոց դիւրամատչելի ընելու համար մինչեւ ցարդ վաճառեալ 50 զ. գիւէն օրան 25 զրշ.ի իջեցնել մոմարանիս արտադրութիւնները, որոնք հրապարակի վրայ գտնուածներէն յոյժ գերազանց են։

Ուստի ներկայիս բոլոր հարսանեաց տէրերը կը հրաւիրուին դիմել Հոգաբարձութեանս գրասենեակը ո՛ւր պատրաստ պիտի գտնեն ամէն աստիճանի ծաղկազարդ մոմեր, ապահով ըլլալով որ կարող պիտի ըլլան ամենալաւ տեսակ ապրանք առնելու և միւս կողմէ Հաստատութեանս հազար հարիւրի մօտ պատսպարելոց նպաստած ըլլալու հաճոյքը պիտի վայելեն։ (ԿԵԻԻ)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Հիւանդանոցը կէսուակէս զեղչելով իր մոմերուն արարպայման սուղ գինը՝ կատարելապէս գործնական ընթացքի մը կը հետեւի, զոր վստահ ենք թէ պիտի գնահատէ հանրութիւնը, ու փոխանակ օտարներուն դիմելու, Հիւանդանոցի գրասենեակէն պիտի գնէ իր հարսնիքի մոմերը, քանի որ այս նոր կարգադրութեան չնորհիւ անոնք թէ՝ տեսակի և թէ գինի կողմէ՝ դերազանցութիւն մը ունին չուկան ծախուածներէ։

ՍԵԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճիւմաա կիւնիւ Սէլամլըգ րէսմը ալիսի Համիտիյէ ճամիի չէրիֆինտէ իճրա պույրուլմըշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՑԵԷ

Տիւնքի ճիւմաա կիւնիւ Սէլամլըգ րէսմը ալիսխնտէն օսնրա շայան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյէի հազրէթը Բատիշահի իւզէրինէ Ավսթրիա վէ Մաճառիսթան սէֆիրը քէպիրի էսալէթլու Պ. Տը Քալիչէ վէ Ալմանեա սէֆիրը քէպիրի էսալէթլու Պ. Մարշալ Ֆօն Պիպէրշթայն հազարաթը սուրէթը դայրը բէսմիյէտ հուզուրը Շէվքէթմէվֆուրը հազրէթը Թաճարիսլ չէրէֆը փիսուլէ նպիլ օլմուշլար տըր։

Միւշարիւլէյհ Պ. Մարշալ հազրէթլերի հաշմէթլու Ալմանեա Իմբէրաթօրը հազրէթլէրէրինէ սապրգ եավէրի օլուպ պէրայի սէյլանաթ Տէրասատէթտէ պուլունան բրէնս Ֆօն Շէօնպէրկ Վալտէնպուրկ ճէնապլէրինի Խաքիբայը Հիւմայունը Միւլիւքանէյէ թագտիմ իյլէմիշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԷՎԼՈՒՏԻ ՏՕՆԸ. — Իսլամներու Մարգարէին ծննդեան տարեդարձը տօնուեցաւ երէկ գիշեր։ Կայս. Պալատին մէջ մասնաւոր աղօթքներ կարդացուեցան։ Բոլոր մզկիթները լուսազարդուած էին։ Այս առտու Վեհ. Սուլթանը հանդիսաւորապէս կ'երթայ Համիտիյէ մզկիթը, ուր կը կարդացուի Մարգարէին Ծննդեան Դիրքը և աղօթքներ կը կատարուին։ Ներկայ կ'ըլլան Պետական բոլոր պաշտօնատարները, նախարարները, զօրականները և իլչէմանները, որոնք յետոյ իրենց չնորհաւորութիւնները կը մատուցանեն յոտս Կայս. Դահոյիցֆ։

ՋԱՐԻՆ ՏՍՐԵԳԱՐՋԸ. — Ռուսիոյ Նիքոլա Զարին թագադրութեան տարեդարձին առթիւ երէկ առաւ դռնապանական արարողութիւններ կատարուեցան դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին դեսպան Մ. Զինովիէվ և պաշտօնէութիւնը, Հայոց ու Ցունաց Պատրիարքաններուն ներկայացուցիչները եւայլն։ Արարողութիւններէն ետք Մ. Զինովիէվ ընդունեց չնորհաւորութիւնները։ Այն յուզիչ տողանցութիւնը որ կատարուեցաւ, կ'ըսէ ֆրանսերէն թերթ մը, գաղութին մեծ հայրենասիրութեան մէկ ապացոյցն էր։ Նաւահանգիստին մէջ ալ բոլոր ռուս և օտար պահականաւերը դրոշազարդուած էին։ Օսմ պահականաւը ցորեկը թնդանօթաձգութիւններ կատարեց այս առթիւ։

—Ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ որ այսօր կը մեկնի արձակուրդով, Բ. Դուռ երթալով իր հրաժեշտը մատոյց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՒԱՐԱԺԻՆԸ. — Միջերկրականի ֆրանսական նաւաւարաժինը որ Արեւելքի ջուրերուն մէջ պտտոյտ մը կը կատարէր, անցեալ երկուշաբթի հանդիպեցաւ Սուտա (Կրէտէ)։ Կրէտէի կառավարիչը նոյն օրը բազմաթիւ պաշտօնատարներով այցելեց նաւաւարաժինին հրամատար դեր-ծովակալ Կուրտոնի, «Սիւֆրէն» զրահաւորին մէջ։ Հրամատարը փայլուն ընդունելութիւն մը ըրաւ և ճաշի հրաւիրեց այցելուները։ Կէս օրէն ետք ինք ալ իր սպայակոյտին անդամներուն հետ փոխադարձ այցելութեան գնաց կառավարիչին։ Դիները նաւային չքեղ հանդէս մը սարքուեցաւ տեղւոյն ֆրանսական գաղութին կողմէ, Ֆրանսացի նաւաստիներուն համար։ Լուսազարդութիւնները չքեղ էին և հրախաղութիւնները շլացուցիչ։ Նաւահանգիստին մէջ նաւակները կը շրջէին իրենց գոյնզգոյն լոյսերով, մինչ գեղաչէն մարտանաւերը իրենց հզօր ցոլացուցիչներով ցորեկուան պատրանքը կ'ընծայէին, ցամաքը խռնուած ամբոխին բուռն ծափերուն և ոգեւորութեան մէջ։ Հետեւեալ առտու նաւաւարաժինը մեկնեցաւ։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Սերպիական դեսպան Մ. Սիմիչ և կինը երէկ մեկնեցան Պոլսէն երկու ամսուան արձակուրդով.

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Մէսուէիյէ, Համիտիյէ, Ապտիլ-Մեճիտ մարտանաւերուն և Էրթողրուլ զբօսանաւին թընդանօթաձգութեան փորձերը պիտի կատարուին քանի մը օրէն Միտիլլիի առաջեւ, օսմ. սպաներու յանձնաժողովին ներկայութեան։

—Ամերիկեան նաւաւարներուն պէս, Համիտիյէի և Էրթողրուլի անգլիացի սպաներն ու նաւաւարներն ալ Պոլիս պիտի գան։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց լաւ ընդունելութիւն մը ընել անոնց և բոլոր ծախքերը հոգալ Ծովային նախարարութեան անտուկէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Իշխան Ֆէրտինանտի համար օտար թերթերը գրած էին թէ Բարիզ և Պերլին պիտի երթայ մօտերս։ Սոֆիայէն կը հերքուի այս լուրը։

—Ֆէրտինանտ իշխան որ Էպէնթալ (Մաճառխտան) կը գտնուի իր մօրը Ռէյմանթին իշխանուհիին մօտ, իր քով կանչեց պատերազմական նախարարը։

—Կառավարութիւնը հրամայեց 10 օր սուգ բռնել, մայիս 8էն սկսեալ, Մէքլէմպուրկ-Շուէրինի գահաժառանգ մեծ դքսուհիին մահուան առթիւ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԻԱՆ.— Բավալայի մէջ Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղ մը հաստատուեցաւ։ Տէրէգաղաճի պանքայի ճիւղին դեր-տնօրէն Մ. Խարալամպիտիս պետ կարգուեցաւ այս նոր ճիւղին։

ՄԱՀՎԻՒ ԿԱՎՈՒԱՆՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երկու ամսոսիններէն մէկուն մահուամբ մաճիլլի գացած տուն մը կրնար ողջ մնացող ամուսինին փոխանցուիլ, արժէքէն 10 % զեղչելով։ Կայս. նոր Իրատէ մը հրամայեց որ ասկէց ետք անզաւակ կամ անամուսին մեռնողներէն մաճիլլի մնացած տուներն ալ ծնողներուն փոխանցուին գնահատուած արժէքին վրայ 10 % զեղչով մը։

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Վերջին չաբթաւան մէջ 3553 փախստական Պուլկարներ ևս վերադարձան իրենց տեղերը։

—Թուրքերէն թերթերը կ'ըսեն թէ ամայոյ Յին ընդհարում մը տեղի ունեցեր է Եէնիճէի Մանաղ ագարակին մէջ։ Աւազակ մը սպաննուեր է և միւսները մթութենէն օգտուելով յաղողեր են փախչիլ, հակառակ Լեսքովվիքէն հասնող զօրքերու ջոկատին։

ԳՈՆԻԱ-ԷՐԷՅԼԻԻ ԳԻՆԸ.—Ֆրանք-գորթի Ֆիլիք Հոլչման երկաթուղիի չինութեան անօրէն Մ. Բիվզ և Անաթոլուի երկաթուղիին ընդհ. քննիչ Մ. Բրիսքի որոնք Գոնիա-Էրէյլէի գիծին վրայ պատյտ մը կատարած էին, Պոլիս դարձան։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալութեան երկրագործական և Հանրօգուտ չինութեանց խորհրդական և Սանայի վարժարանին անօրէն Մաղհար պէյ պաշտօնէ դադրած էր զեղծումներու համար։ Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ կը քննէ յիշեալին զանազան գործառնութիւնները և անոր յանձնուած մատակարարութեանց հաշիւները։

ԿԱՐՄԻՐ ՊՂՊԵՂ.—Սելանիկի կուսակալութիւնը նկատելով որ Վուտինայի, Եէնիճէի և Քարաճա-Ապատի կարմիր պղպեղները փոխցնելու պատեն կղմինտրի փոշի եւայլն կը խառնուին, որով անոնց վարկը կը կորսի և օրան 4—5 ղրշ.էն 50-60 փ.ի կը ծախուի, ծանոյց ամէն կողմ որ խառնուրդ պղպեղները գրաւուին և ծախողները պատժուին։

ԳԻԹԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԾՈՒՂԱԿ?

ԲԱՐԻԶ, 27 Մայիս. — Մուքէնէ մասնաւոր հեռագիր մը, որ հաստատուած չէ, կը ծանուցանէ թէ Ճարոնցիք ռուսական ծուղակի մը մէջ ինկեր են Լիաօեանկի ճամբուն վրայ։ Սպաննուեր են 15,000 Ճարոնցիք և 2000 Ռուսք։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մեծ ճակատամարտ մը վերջ Ճարոնցիք գրաւեցին Քինչէուն։ Բեթերսպուրկի մէջ կը հաստատուի թէ մեծ կռիւ եղեր է, բայց մանրամասնութիւն չկայ դեռ։

ԲԱՐԻԶ.—Ճարոնցիք ամէն օր կ'աւելցնեն Բորթ Արթուրը պաշարելու սահմանուած զօրքերուն թիւը։

—Ճարոնական նոր բանակ մը հասաւ Սանկէսիբուս։ Ռուսք կը դիմադրեն։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

14/27 Մայիս 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	90.10
Ամէնէն բարձր գինը	90.12
» վար գինը	90.04

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	120.
Երէկուան բարձր գինը	120.12
» վար »	119.75
Ռուսական	91.10
Ճարոնական	71.63
Բարափ	507.
Բրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն Ա	282.
» » » Բ	267.50
Պանք Նաս. Կրէս.	431.50
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	5.90
Բէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	363.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.80
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.55

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.11
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.22
Բրիմից	51.04
Նոր մէճիտիյէ	103.30
Բօլ	90.15

ՎԱՐԶՈՒ ՏՈՒՆ
4 ՍԵՆԵԱԿ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԽՈՂԱՆՈՑ
ԵՒ ՊԱՐՏԷԶ
ՀԻԱՆԱԼԻ ՏԵՍԱՐԱՆ
ԲԱՆԿԱԼԹԻ ՓՈՂՈՑ
Դիմել հռչակաւոր ԲԱՌԷ վաճառատան
ՀԱՅ ՌՈԲՍ.
6—10

ԴԱՆԲԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՍԻՐԸ

Թարգմանեց
ԺԻՐՍ.ԵՐ ՇԻՐՍ. Կ ԱՅՑ

Ժե.

ՖԻՖԻՒՆ ՄԷԿ ՁՈՒՐԸ

—Ա՛հ, այդ կիներուն դէմքին նկարագրութիւնն ըրէ՛ն, հարցուց Քասդրօ։

—Անոնցմէ տարիքոտը, բարձրահասակ և չոր, անկիւնաւոր և ժժգոյն դիմագծերով, խոշոր սեւ աչքեր ունի, պատասխանեց Քօմիսէրը, և արբեցող կնոջ վատթարացած երեւոյթը կը ներկայացնէ։ Թխագոյն ծաղիկներով հնդկական դեղին կերպասէ շրջազգեստ մը հագած էր և մոխրագոյն պաստառ մը (դարդան), որուն ծայրը մինչեւ ցեխոտ կօշիկներուն վրայ կ'իյնար։

Քասթրօ գրպանէն յուշատետր մը հանեց և աչքէ անցուց ծանօթագրութիւնները։—Կը յուսայի..., ըսաւ գոցելով, բայց ո՛չ։ Անտարակոյս, ոճրին առջի օրը, էրիկ մարդու մը հետ Դանբլ փողոցի վաճառատունը գացող կինը չէ։

Ցետոյ, նորէն Քօմիսէրին դառնալով ըսաւ.—Երկու հոգի՞ էին։

—Այո՛, բայց միան ամենակատարեալ հակադրութիւն մը կը կազմէ իր սոսկալի ընկերոջ հետ։ Հազիւ 20 տարու կայ, չնորհալի, սիրուն, ժպտուն, երկու խոշոր կապոյտ աչքերով և հիանալի առատ մազերով։

—Օ՛հ, բայց ատիկա թանկագին տեղեկութիւն մըն է, պոռաց Քասդրօ։ Այսքան աղտոտ գողերու խումբի մը մէջ այնպիսի էակ մը փարոս մըն է որ մեզ պիտի առաջնորդէ, վասն զի անկարելի է որ մեր օրիկաներն արդէն տեսած չըլլան զանիկա։ Ամենքն ա՞ս է։

—Ո՛չ։

—Ըսէք, ըսէք։

—Երկու կիներուն ամէնէն դեռատին, խարտիշտները, երկիցս բաժնուեցաւ իր ընկերուհիէն Բիէռ Ռոնոյի խանութին մօտենալու համար ուր կեցաւ, ապրանքները դիտել ձեւացուց, բայց ուշադրութեամբ մտիկ ըրաւ ինչ որ կը խօսուէր հոր և աղկան միջեւ։ Այս վարպետութիւնը մինչեւ ժամ 3 տեւեց։ Այս միջոցին երկու կիներն յանկարծ հեռացան, յուզեալ դէմքով, և դէպ ի Դանբլ փողոց գացին։

—Ցետո՞յ։

—Աւասիկ ինչ որ կրցայ իմանալ։

—Շնորհակալ եմ։ Վաղեմ այս մանրամասնութիւնները հաղորդեմ Միլորտին որ ինծի կ'սպասէ Դանբլ փողոցին մէջ։

—Առէք, ըսաւ պաշտօնատարը թուղթ մը տալով։ Երկու կիներուն դէմքի նկարագրութիւնն է։ Միասին տարէք։

Քասդրօ դուրս պիտի ելնէր, երբ երիտասարդ մը ներս մտաւ յանկարծ, դուռը զարնելէ ետքը։—Ինչ կ'ուզէք, ըսաւ Քօմիսէրը խստիւ։ Կը տեսնէք որ զբաղած եմ։

—Ներողութիւն, Տ. Քօմիսէր, ըսաւ երիտասարդը։ Ես պաշտօնեայ եմ նարաձեւութեան վաճառատան մը մէջ և գործս չի ներեր որ միշտ դուրս ելնեմ։ Ասոր համար էր որ գողութեան օրն իսկ չկրցայ գալ և իմ տեսածներս պատմել։

—Բա՞ն գողցուցիք։

—Այո՛, Տ. Քօմիսէր։

—Ո՞ր օրը։

—Նախընթաց օր, ամուն 5ին։

Միլորտ, որ արդէն սեմին վրայ էր, այս թուականը լսելով կանգ առաւ։—Տեսնենք, պատմեցէք, ըսաւ Քօմիսէրը։

—Ուրեմն, նախընթաց օր, վաճառատան փակումէն յետոյ, սենեակս ելայ և նախ չատ զարմացայ դուռը բաց տեսնելով։ Ներս մտայ և տեսայ որ դարակը տակնուվրայ եղած էր։ Զգեստարանս աչքէ անցընելով՝ հաստատեցի որ շապիկ մը, զոյգ մը կօշիկ և ձեռք մը զգեստ անյայտ եղած էին։ Ստոյգ է որ առանց ինծի իմաց տալու այս փոխադրութիւնն ընողն իր զգեստը ձգած էր իմինս տեղ։ Բայց, անկեղծօրէն ըսելով, կրնար միասին տանիլ։ Ցնցոտի էր։ Դուք ձեր աչքով տեսէք։

Աթոռի մը վրայ դրաւ տաքատ մը և կապոյտ կերպասէ բաճկոնակ մը, երկուքն ալ գործածուած, գունատ, ծակ ծակ։ Քօմիսէրն ուշադրութեամբ քննեց երկու առարկաները։ Ցետոյ վերէն վար չափչփելով երիտասարդը ըսաւ.—Այն որ այս գողութիւնն ըրեր է ձենէ, անճարակ է եղեր, վասն զի յայտնի է որ ձենէ աւելի նուրբ և աւելի փոքր է այն անձը։ Ո՞ւր կը բնակիք։

—Ցէլիքօ փողոց, թիւ 2։

—Լա՛ւ, գողը գտնուելուն պէս, իմաց կը տրուի ձեզ։ Կրնաք երթալ։

—Ա՛հ, ըսաւ երիտասարդը, քիչ մնաց պիտի մոռնայի ձեզ յանձնել արծաթեայ ժամացոյց մը զոր գտայ բաճկոնակին մէջ։

(Շարունակելի)

ԺՊՄԱՆ ՎԱՅ ԺՊՄԱՆՇԱՅԱՎԱՔԻ

ՎԱՅԿ ԱՅԿ

ՈՎՔԱՂԱՂԱԿ ՂԱՂԱՓԱՍՈՒՆՏ

ԱՅԼԱՆԻ ՄԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԱՍԻՆ

Ինչպես հայտնի է, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում գործում է Հայ դատի հանձնաժողով, որի նպատակն է հանրությունը տեղեկացնել հայերի դեմ գործադրված ցեղասպանության մասին, ինչպես նաև հանգանակություններ կազմակերպել հայերի օգնության համար։ Հանձնաժողովի գործունեությունը ղեկավարում է Ջեյմս Ուոթսոնը։ Ուոթսոնը Սենատի անդամ է, Ռեսպուբլիկանների կուսակցության ներկայացուցիչ։ Նա հանդես է եկել Սենատի ամբիոնից, ինչպես նաև գրել է հոդվածներ։ Ուոթսոնը հանդես է եկել նաև հանրային ելույթներով։ Նա ասել է, որ Թուրքիան ոչ միայն ոչնչացրեց հայերին, ոչնչացրեց նաև նրանց եկեղեցիները, դպրոցները, գրադարանները, հոգևորականներին, ինչպես նաև հանրային գրքերը։ Ուոթսոնը